

Oponentský posudok habilitačnej práce

Názov:	Vymezení sektoru vládnych institúcií v národním účetníctví
Autorka:	Ing. Václav Rybáček, Ph.D.
Študijný odbor:	Statistika

Dizertačná práca Ing. Václava Rybáčka, Ph.D. je venovaná vymedzeniu sektoru vládnych inštitúcií v národnom hospodárstve. Približuje genézu pohľadu na sektor vládnych inštitúcií, diskutuje súčasný stav metodiky v najnovších metodických štandardoch a predkladá možné scenáre ďalšieho vývoja.

1. Aktuálnosť zvolenej témy

Internacionalizácia ekonomiky a preukázateľná medzinárodná koordinácia menovej a fiškálnej politiky v našom ekonomickom priestore vyžaduje medzinárodnú porovnatelnosť údajov, ktorá vychádza z rovnakých definícii, účtovných princípov a klasifikácií. Jednou z najkontroverznejších tém poslednej revízie štandardov bolo vymedzenie ekonomických sektorov, predovšetkým sektoru vládnych inštitúcií. Nevyhnutnosť zlepšenia metodiky v sektore vládnych inštitúcií vyvolali predovšetkým transakcie medzi gréckymi vládnymi inštitúciami a verejnými korporáciami, ktoré boli realizované pred vstupom Grécka do menovej únie. V neskoršom období, počas dlhej a finančnej krízy sa nevyhnutnosť zlepšenia metodiky v sektore vládnych inštitúcií prejavila v oblasti transakcií s aktívami či záväzkami za netrhových podmienok, v súvislosti s vytváraním špecializovaných inštitúcií, ktoré preberali záväzky zadlžených spoločností.

2. Obsah a metódy spracovania habilitačnej práce

Habilitačná práca je spracovaná v rozsahu 134 strán textu, je rozčlenená na úvod, štyri samostatné kapitoly, záver, zoznam použitej literatúry, zoznam legislatívnych nariem, zdroje údajov a zoznam skratiek. Štruktúra práce sleduje naplnenie stanoveného cieľa, ktorým je poskytnutie súhrnného náhľadu na evolúciu metodiky vymedzenia sektoru vládnych inštitúcií, diskusia súčasného stavu metodiky vymedzenia sektoru vládnych inštitúcií ale aj možného budúceho vývoja z perspektívy práva, účtovníctva a ekonomickej teórie.

Prvá kapitola je venovaná historickej genéze vymedzenia sektoru vládnych inštitúcií z pohľadu ekonomickej teórie, legislatívy i hospodárskej politiky. Stručne systemizuje prístupy metodiky od prvého uceleného metodického popisu národného účtovníctva v roku 1947 po publikovanie tzv. štvrtej generácie medzinárodných štandardov národného účtovníctva v roku 2013. V sektore vládnych inštitúcií autor považuje za rozhodujúce vymedzenie kontroly a hranice medzi trhovou a netrhovou sférou ekonomiky, zdôrazňuje chronologický posun od konvenčných prístupov na báze odvetvovej klasifikácie a kvantitatívnych indikátorov ako je väčšinové vlastníctvo alebo krytie nákladov z tržieb ku kvalitatívnym charakteristikám, ktoré vyžadujú analýzu inštitucionálneho prostredia, v ktorom sa ekonomická aktivita realizuje.

Druhá kapitola je venovaná bližšej špecifikácii pojmov štát, sektor vládnych inštitúcií a verejný sektor, čo je nevyhnutný predpokladom pre kvalitu ekonomických analýz i hospodárskej politiky. Vymedzuje spoločné charakteristiky i odlišnosti prístupov makroekonomickej štatistiky a systému účtovného výkazníctva vo verejnom sektore (IPSAS) a venuje sa vzťahu metodiky k relevantným právnym predpisom. Okrem všeobecného vymedzenia sektoru vládnych inštitúcií ako podskupiny

subjektov verejného sektoru v rámci národného účtovníctva a diskusii jednotlivých pojmov, vrátane odlišných pojmov pre rovnakú skupinu subjektov (vládne inštitúcie & verejné inštitúcie), kapitola obsahuje aj empirickú časť. Jej úlohou je ilustrácia odlišností medzi kľúčovými ukazovateľmi publikovanými odlišnými tvorcami fiškálnych údajov (MF a ČSÚ).

Tretia kapitola je venovaná špecifikám samotného sektoru vládnych inštitúcií v národnom účtovníctve, predovšetkým jeho účasti na výrobnej aktivite, rozdelení a prerozdelení dôchodkov, úspor a bohatstva. Čitateľsky zvlášť zaujímavá je podkapitola venovaná kapitálovým transferom, ktorá približuje najprv všeobecne a následne na konkrétnych príkladoch vplyv privatizácie, vplyv reštrukturalizácie bankového sektoru, reštitúcií ale tiež významné odpustenie zahraničných pohľadávok za tzv. deblokátory. Nemenej zaujímavá je aj podkapitola venovaná konsolidačnej praxi a jej implikáciám (pokles nominálnej výšky dlhu v dôsledku preradenia inštitúcií poistujúcich vklady medzi vládne inštitúcie).

Záverečná, štvrtá kapitola diskutuje súlad súčasného prístupu metodiky národného účtovníctva s ekonomickejou teóriou s ambíciou identifikovať potenciálne slabé miesta. Autor podrobne diskutuje konvenčné kvantitatívne kritériá, ako aj kvalitatívne kritériá, ktoré posudzujú inštitucionálne prostredie. Kvalitatívne kritériá súce približujú koncept národného účtovníctva k ekonomickej teórii, avšak nepokrývajú podmienky trhového správania komplexne, čo môže spôsobiť problémy pri medzinárodnom porovnávaní údajov za sektor vládnych inštitúcií. Ďalšou možnosťou, ktorú autor diskutuje, je rozpracovanie a posilnenie úlohy údajov Satelitného účtu verejných inštitúcií v ekonomickom výskume či hospodárskej politike.

Autor svojou habilitačnou prácou preukazuje, že ovláda metódy vedeckej práce a z ľahkosti, s akou formuluje text habilitačnej práce vyžarujú aj praktické odborné skúsenosti, čo mu umožňuje formulovať poznatky v oblasti národného účtovníctva, ktoré majú prínos v oblasti ekonomickej teórie i praxe.

3. Prínos pre ďalší rozvoj vedy a spoločenskú prax

Vedecký prínos habilitačnej práce spočíva v obohatení diskusie o budúcom smerovaní metodiky národného účtovníctva v oblasti vymedzenia sektoru vládnych inštitúcií z perspektívy práva, účtovníctva a ekonomickej teórie. Je zreteľný predovšetkým v záverečnej, štvrtnej kapitole.

Využitie výsledkov habilitačnej práce pre tvorcov hospodárskej politiky, pre administratívne účely, ako aj využitie v oblasti ekonomickeho výskumu je zhrnuté v prvej kapitole (pp. 23-33).

4. Prínos pre pedagogickú činnosť

V habilitačnej práci absentuje časť, ktorá by precíznejšie pojednávala význam habilitačnej práce pre pedagogickú činnosť, aj keď zo samotného obsahu je zrejmé, že práca môže byť prínosná nielen v predmetoch odboru Statistika ale aj v predmetoch iných ekonomických odborov.

Ciel' habilitačnej práce Ing. Václava Rybáčka, Ph.D. považujem za splnený. Habilitačná práca „Vymezení sektoru vládnych institúcií v národním účetníctví“ prináša originálny pôvodný výskum a odpovedá všetkým požiadavkám kladeným na práce tohto typu. Predloženú habilitačnú prácu

odporúčam k obhajobe

a po úspešnom habilitačnom konaní odporúčam Ing. Václavovi Rybáčkovi, Ph.D. udeliť vedeckopedagogický titul docent v študijnom odbore Statistika.

V Banskej Bystrici 21.6.2019

Emília Zimková

prof. Ing. Emília Zimková, PhD.

Ekonomická fakulta

Univerzita Mateja Bela v Banskej Bystrici

Slovenská republika